

THẬN LẠC CHỖ (Ectopic kidneys)

Bài viết này giúp bạn hiểu về thận lạc chỗ là gì? Bạn cần những xét nghiệm nào và ý nghĩa của việc chẩn đoán đối với bạn, con bạn và gia đình bạn.

Thận lạc chỗ là gì?

Thận lạc chỗ khi thận không nằm ở đúng vị trí thông thường, phần sau trên của khoang phúc mạc, thận được tìm thấy ở nơi khác trong ổ bụng, chẳng hạn như vùng chậu, hoặc vị trí rất hiếm như ở ngực. Hầu hết thận lạc chỗ được tìm thấy ở vùng chậu (“thận vùng chậu”). Quả thận còn lại thường nằm ở đúng vị trí.

Một dạng khác thận lạc chỗ xảy ra khi cả hai quả thận được tìm thấy ở cùng một bên của ổ bụng, thường dính vào nhau ở cực trên của thận này và cực dưới của thận kia. Được gọi là “thận lạc chỗ chéo”. Thông thường, điều này được thấy trong siêu âm trước sinh với hình ảnh một quả thận lớn có hình dạng bất thường, vị trí hố thận đối diện không quan sát thấy.

Bất thường về vị trí thận phổ biến nhất là “thận móng ngựa”. Điều này xảy ra khi 2 quả thận bị dính vào nhau với các cực dưới hợp nhất, mất hình dạng “hạt đậu” và giống như móng ngựa. Có hai niệu quản riêng biệt nối thận với bàng quang. Niệu quản là ống nối dẫn nước tiểu chảy từ thận đến bàng quang.

Nguyên nhân thận lạc chỗ?

Không rõ nguyên nhân thận lạc chỗ. Sự hình thành thận diễn ra ở tuần thai thứ 5 đến 9, khi các chồi thận di chuyển từ phần dưới lên phần giữa của phôi thai và dừng lại ở ngang mức xương sườn thất lưng. Bất cứ điều gì ảnh hưởng đến quá trình di chuyển này đều có thể ngăn cản thận đi đến vị trí xác định, dẫn đến thận lạc chỗ.

Thận lạc chỗ không phải là hiếm, phát hiện ngẫu nhiên ở 1 trên 1000 người. Tuy nhiên, việc chẩn đoán thận lạc chỗ trước sinh thường hiếm do dễ bị bỏ sót trong quá trình siêu âm thai

Nhiễm sắc thể có liên quan như thế nào đến thận lạc chỗ?

Gen là những đoạn DNA trong tế bào chứa thông tin di truyền về cách cơ thể chúng ta sẽ được hình thành và cách các cơ quan của chúng ta hoạt động. Ví dụ, một nhóm gen liên quan đến dị tật bẩm sinh thận và đường tiết niệu đã được mô tả; tuy nhiên, một gen duy nhất không liên quan đến thận lạc chỗ. Điều này có nghĩa là khi bệnh thận có yếu tố di truyền trong gia đình, việc tìm ra các gen liên quan đến bệnh đó sẽ dễ dàng hơn. Việc tìm ra gen liên quan đến căn bệnh này có thể khó khăn hơn khi nó xảy ra đơn độc và lẻ tẻ.

Khi một hoặc nhiều dị tật xảy ra cùng lúc do cùng một bất thường về di truyền, chúng ta gọi đó là hội chứng di truyền. Ví dụ, thận móng ngựa có thể là một phần của hội chứng.

Tôi có nên làm thêm xét nghiệm nào nữa không?

Nếu nghi ngờ thận lạc chỗ, siêu âm hình thái chi tiết nên được thực hiện bởi chuyên gia y học thai nhi. Nếu không xác định được bất thường giải phẫu nào khác thì không cần khảo sát thêm. Chẩn đoán xâm lấn sau khi tư vấn di truyền (tham khảo ý kiến của bác sĩ di truyền) chỉ được khuyến nghị nếu nghi ngờ có hội chứng di truyền.

Những điều cần chú ý khi mang thai?

Trẻ bị thận lạc chỗ không có nguy cơ gặp biến chứng khi mang thai nên không cần theo dõi chuyên sâu. Trong một số trường hợp, có thể có sự giãn đài bể thận hoặc niệu quản (ống nối thận với bàng quang nơi nước tiểu chảy qua). Trong những trường hợp này, nên siêu âm định kỳ hàng tháng.

Nó có ý nghĩa gì với con tôi sau khi được sinh ra?

Sau khi em bé được sinh ra, việc tham khảo ý kiến của bác sĩ chuyên khoa nhi khoa tiết niệu hoặc bác sĩ thận học sẽ lập kế hoạch theo dõi tiếp theo. Thông thường, siêu âm được thực hiện để đánh giá lại thận, niệu quản và bàng quang trong những ngày sau sinh. Quá trình khảo sát này sẽ xác nhận chẩn đoán và sàng lọc các bất thường kèm theo của niệu quản hoặc bàng quang, như giãn niệu quản hay đài bể thận.

Biến chứng phổ biến nhất được thấy là trào ngược bàng quang niệu quản. Trào ngược có nghĩa khi nước tiểu chảy từ niệu quản vào bàng quang, nhưng một lượng nhỏ có thể

trào ngược lên niệu quản về phía thận. Mức độ nghiêm trọng của trào ngược có thể khác nhau và sẽ quyết định phương án quản lý và theo dõi. Trong những trường hợp như vậy, thuốc kháng sinh thường được dùng cho trẻ để ngăn ngừa nhiễm trùng nước tiểu. Cuối cùng, sau tháng đầu tiên của sau sinh, các xét nghiệm bổ sung sẽ được thực hiện để kiểm tra chức năng của thận lạc chỗ.

Các bé gái có thể có biểu hiện dị dạng ở tử cung hoặc âm đạo và cần được sàng lọc để phát hiện chúng. Các bé trai nên kiểm tra tinh hoàn xem chúng có ở đúng vị trí hay không và kiểm tra xem có bất kỳ vấn đề giải phẫu nào với dương vật và niệu đạo hay không. Nếu không thấy bất thường nào khác, tiên lượng của bệnh thận lạc chỗ thường tốt.

Liệu nó có xảy ra lần nữa không?

Thận lạc chỗ và đặc biệt là thận móng ngựa có thể di truyền trong gia đình. Khả năng điều này xảy ra lần nữa cao hơn so với dân số nói chung, chủ yếu nếu phát hiện dị tật thận ở những người thân thế hệ thứ nhất. Nên sàng lọc bệnh thận cho mẹ, cha và anh chị em bằng siêu âm. Trong các trường hợp còn lại (đa số các trường hợp), khả năng tái phát là tối thiểu.

Làm thế nào tôi có thể dự phòng điều này?

Uống axit folic trước và trong thời kỳ đầu mang thai có thể ngăn ngừa dị tật thận. Liều khuyến cáo là 1 mg mỗi ngày, bắt đầu ít nhất 3 tháng trước khi thụ thai.

Tôi nên hỏi những câu hỏi nào khác?

Tôi có thể gặp đội ngũ bác sĩ sẽ hỗ trợ cho con tôi khi bé chào đời trong quá trình chăm sóc trước sinh không?

Điều gì xảy ra nếu thận lạc chỗ không hoạt động tốt?

Điều gì xảy ra nếu một bất thường di truyền được tìm thấy?

Con tôi có cần phẫu thuật không?

Cập nhật lần cuối: 05.2022